7/2863 -3-
399

T.C.
BAŞBAKANLIK
HAZİNE MÜSTEŞARLIĞI

SAYI: B.02.1.HM.0.BAK.07-03/Per. 04.12.00- 96993
KONU: Soru Önergesi Hk.

SÜRELİDİR

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 10.11.2000 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0. GNS.0.10.00.02 - 7/2863 – 7265/18357 sayılı yazıları.

Karaman Milletvekili **Zeki Ünal** tarafından verilen ve tarafımdan cevap verilmesi istenilen **7/2863-7265** sayılı soru önergesinde yer alan ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunu ilgilendiren hususlara ilişkin olarak bu Kurumdan alınan açıklamalar aşağıda yer almaktadır.

"1- 1980 yılından bu yana "batan" olarak tabir edilen bankaların kamuya maliyeti hakkında anlam ifade edecek şekilde ABD Doları bazında ya da sabit fiyatlarla bir hesaplama yapılmamıştır. Bu nedenle, sözkonusu iddialarla ilgili olarak bir görüş ifade edilmemiştir.

2- Bankacılık sektöründe karşılaşılan problemlerin altında birçok neden yatmakta ve dönemden döneme karşılaşılan problemlerin kaynağı da farklılık arzedebilmektedir.1980'li yılların başında yaşanan sorunların ana kaynağı deregülasyon nedeniyle oluşan ortamdır. Mali sistemin uluslararası rekabete açılmasını, sistemin kendi içinde daha liberal bir ortamda rekabete dönük çalışmasının teminini amaçlayan deregülasyon, kötü niyetli kişilerin sistemi istismar etmesini önleyici hukuki tedbirlerin eksikliği nedeniyle sıkıntılar yaratmıştır.

Diğer bir sıkıntılı dönem 1994 yılında yaşanmıştır. Sözkonusu dönemde bankalar aşırı derecede kur riski üstlenmişler ve Türk Lirasının yabancı paralar karşısında değer yitirmesi sonucu bir çok banka üstlendikleri kur riskini taşıyamaz hale gelmiştir. İç piyasada faizler dramatik artışlar göstermiş, birçok sektör ciddi sıkıntılar yaşamış ve sıkıntı yaşayan sektör firmaları bankalara olan yükümlülüklerini yerine getirmekte zorlanmış, bunun yanında yabancı piyasalar Türkiye'ye yönelik ülke riski nedeniyle kredi imkanlarını büyük ölçüde ortadan kaldırmışlardır.

1990'lı yılların sonlarında yaşanan sıkıntıların temelinde ise ahlaki riziko, hatalı kredilendirme gibi unsurlar yatmaktadır. 1997 yılında başlayan ve giderek tüm dünyaya yayılan Asya krizinin Türkiye'ye yansımaları da yaşanan sıkıntıların bir nedenidir. Tasarruf mevduatına %100 güvence sağlanan bir dönemde bankalar risklerini bankacılık ilke ve teamüllerine aykırı şekilde artırmışlar ve mevzuatta yer

7/2863 -4-
400

alan kısıtlamaları dolanlı yollardan aşmak suretiyle banka sermayelerine hakim gruplara kaynak aktarmışlardır. Neticede bazı bankalar bu risklerin kapatılmasının olanaksız hale gelmesi sonucunda, yükümlülüklerini yerine getiremez veya ancak pahalı yabancı kaynaklarla yerine getirebilir hale gelmiştir. Sözkonusu bankaların sistem üzerinde oluşturduğu tehlikenin giderilmesi bakımından bankaların yönetim ve denetim yetkileri ile hisse senetlerinin mülkiyeti Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devrolunmuştur.

Yukarıda sayılan türden sorunların ortaya çıkmasını engellemeye yönelik olarak yetkili otoriteler, elindeki imkanları sonuna kadar kullanmıştır. Bir yanda bankacılık sisteminin genel durumu, diğer yanda ülke ekonomisinin içinde bulunduğu durum ve uluslararası piyasalardaki gelişmeler, atılacak her adımın titizlikle tetkik edilmesini gerektirmiştir. Yine, 3182 sayılı Bankalar Kanununun bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmesi gibi bazı sorunlar da etkin önlemlerin alınması konusunda engeller yaratmıştır.

Bu bağlamda, çeşitli faktörlerin etkisiyle mali bünyeleri bozulan bankalar hakkında Bankalar Kanununda yer alan yetkiler çervesinde verilen talimatların uygulanmamasının sorumluluğu banka yöneticileri ile banka ortaklarına ait bulunmaktadır.

3- Yaşanan olumsuz gelişmelerin gelecekte bir daha yaşanmaması için atılması gereken en önemli adım makroekonomik istikrarın sağlanmasıdır. 57. hükümetin uygulamaya koyduğu istikrar tedbirleri ile yapısal reformlar bu anlamda önemli gelişmelerdir. Diğer taraftan, geçtiğimiz yılın ortalarında kabul edilen ve 1999 yılı sonunda da bazı değişikliklerle hayata geçirilen yeni Bankalar Kanunu idari ve mali özerkliğe sahip bir kurumun oluşturulmasını öngörmüştür. Bankacılık Denetleme ve Düzenleme Kurumu bankacılık sisteminin denetim ve gözetimini gerçekleştirmek üzere 31.08.2000 tarihinde faaliyete geçmiştir. Yeni Bankalar Kanunu hükümleri bankacılık sektörünün etkin bir şekilde gözetim ve denetimini mümkün kılacak hususlarla birlikte bankalarda yaşanan sorunların büyümeden müdahele edilmesini gerektiren hükümleri de içermektedir. Bu anlamda, bankacılık sektörünün karşılaşmış olduğu hukuki boşluk giderilmiş bulunmaktadır. Anılan Kurum ve Kurumun karar organı olan Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu bankacılık sisteminin uluslararası normlara uygun olarak çalışmasını ve denetlenmesini teminen 4389 sayılı Bankalar Kanununun yetkilendirdiği hususlarda düzenleme görevini yerine getirmek için yoğun bir çaba harcamış ve sistem için tehlike doğurabilecek hususlarda gerekli düzenlemelerin büyük bir bölümünü tamamlamıştır. Diğer taraftan, bankalarda gerçekleştirilen denetimler sıklaştırılmış ve ahlaki rizikonun sistemde yarattığı sorunların giderilmesi amacıyla geçmiş uygulamalarda sorumlulukları tespit olunan kişiler hakkında yasal takibatlar başlatılmıştır. Bu önlemlerle bankacılık sistemimizin hak ettiği itibara ve uluslararası piyasalarda rekabet gücüne kavuşacağı düşünülmektedir."

Bilgilerine arz olunur.

Recep ÖNAL
Devlet Bakanı